

Tota classificació suposa una reducció, una pèrdua, d'una part de la realitat sobre la qual s'aplica. La seva major o menor fortuna dependrà, precisament, de la capacitat per ordenar-la, per fer-la intel·ligible des de determinats paràmetres, assumint la pèrdua d'una part de significat en el procés de la seva manipulació.

L'arquitectura catalana ha estat analitzada des de diverses qualificacions estilístiques. Entre les més recents, a les quals no en som aliens, hi trobaríem l'anàlisi des de les categories del continuisme de la modernitat, del realisme contextual, la neo-abstracció i l'arc d'actituds des de l'atenció a la tradició fins a l'historicisme manifest.

Però, probablement, aquestes classificacions estan deixant ja escapar allò de més viu de la realitat que tracten de comprendre. Perquè el més rellevant del nostre panorama últim pot ser la progressiva personalització, individuació, de moltes de les arquitectures que el componen.

Subratllar el fet de la progressiva artísticitat del quefer projectual no implica renunciar a comprendre'l i, en conseqüència, a explicar-lo, a cercar noves coincidències entre aquests caràcters diferenciats.

Així, des dels diversos accents d'allò que es personal, diverses arquitectures aflueixen en els modes que a continuació s'esbossen:

—En primer lloc es poden constatar en l'organització general del projecte, que podem seguir amb claredat a les plantes, uns paràmetres compositius compartits. En ells s'hi entrecreua, en proporció variable, una voluntat ordenadora recolzada en geometries sensiblement elementals o en models adoptats de la tractadística i la tradició, amb criteris propis de l'herència funcionalista. És una relació matisada que sembla voler distanciar-se tant de l'atonia formal de molts mecanicismes racionalistes com de la rigidesa mimètica dels empatxos en la línia de les «autonomies disciplinars» i formals. (I)

—La generalització d'aquella atenció al context, que ja caracteritzava bona part de l'arquitectura catalana de dècades anteriors, en actituds i poètiques molt diversificades. Si en l'ordre cercat a les plantes es poden reconèixer les influències tamisades d'algunes de les teoritzacions més característiques dels setanta, el creixement de l'arc d'allò que es considera contextualment respectable permet entreveure una altra d'aquelles propostes culturals.

—Les organitzacions del projecte citades es presenten, naturalment, com orientades a donar resposta satisfactòria a unes sol·licituds determinades. Però alguns problemes que potser podrien fer massa complexa la resposta semblen deixar-se com a episodis parcials, no integrables en el conjunt de la proposta, donant origen a solucions particulars i fragmentàries. Aquest és un mecanisme que necessita el contrast d'aquella clarificació prèvia de les plantes, particularment característic de les arquitectures més recents. (II)

En aquesta tensió entre les abstractes lleis compositives i les con-

Any classificació implica una pèrdua de part de la realitat que es descriu. La seva major o menor adequació dependrà precisament de la capacitat per organitzar-la, per fer-la intel·ligible sota certes condicions i tenir en compte la pèrdua de significat que es troba en el procés.

Several stylistic descriptions have been proposed to comprehend Catalan architecture. Among the most recent, and we are not alien to them, are those that suggest the idea of a continuation of the modernist movement, of contextual realism, neo-abstractionism and a gamut of attitudes ranging from a continuity of tradition to manifest historicism.

However, these classifications probably leave out the most vital part of the reality they seek to comprehend. The most relevant aspect of our current scene may be said to be the progressive individualization of many forms of architecture.

Emphasizing the progressive artistry of architectural design does not imply either giving up the need to understand and explain it or looking for common characteristics.

Though bearing diverse personal accents, this variety of architectural positions may be grouped as follows:

— As clearly shown by the plans, the general organization of the projects reveals a series of common criteria of composition. Here we find that a varying amount of organization relying on noticeably simple patterns combines with types taken from tradition and treatises which are dealt with utilizing the legacy of functionalism. This is a harmonious relationship removed from both the formal tonelessness of rationalistic resources and the mimetic rigidity of the *pastiches* produced when creators adopt the position of formal and «disciplinary independence». (I)

— The widespread attention, already present in the architecture produced in Catalonia for decades, to the context, is shown by diverse attitudes and poetics. If the organization of the plans reveals the filtered influence of some of the most characteristic theories of the 1970s, the growth of the spectrum of what is considered contextually worthy of respect reveals another one of those cultural proposals.

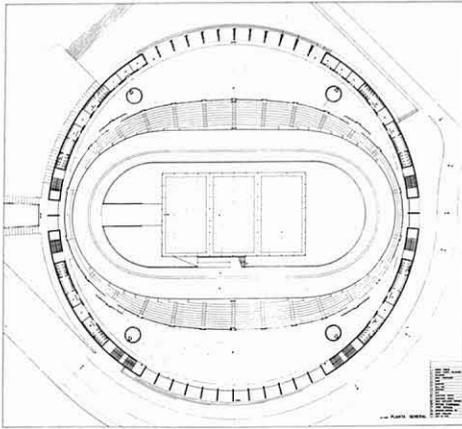
— The aforementioned types of organization are present, of course, as a satisfactory answer to a series of particular requirements. However, certain problems which perhaps could make the answer too complex seem to be treated merely as partial episodes which are not likely to be incorporated into the overall scheme. This gives rise to particular and fragmentary solutions. This is a process which requires organizing the plans beforehand and it is especially characteristic of the most recent architecture. (II)

From the tensions created between the abstract laws of composition and the contingencies of concrete problems, materials, building systems, formal and design resources supplied by history, the

INTIMITATS

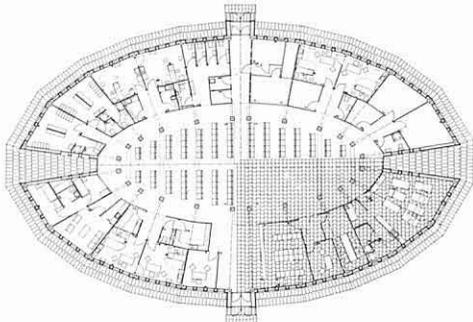
INTIMACIES

Eduard Bru



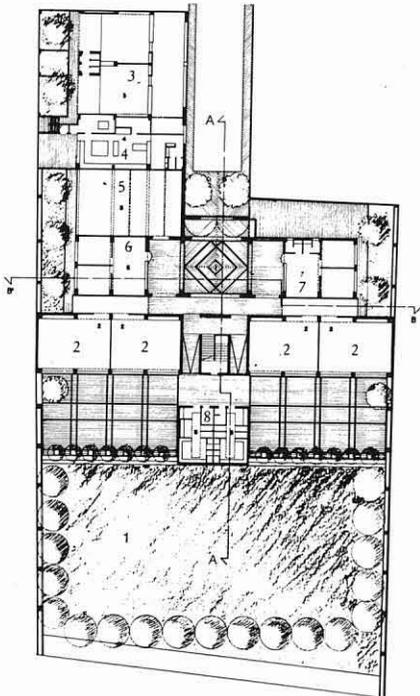
Velòdrom, Barcelona
Arquitectes: E. Bonell-Q. Rius

Cycle Track, Barcelona.
Architects: E. Bonell, Q. Rius.



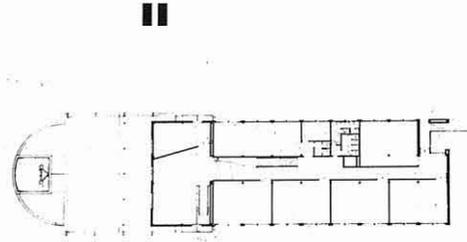
Centre d'Assistència Primària, Sant Hipòlit de Voltregà (Barcelona).
Arquitectes: H. Piñón-A. Viaplana-E. Miralles.

Centre of Primary Assistance, Sant Hipòlit de Voltregà (Barcelona).
Architects: H. Piñón, A. Viaplana, E. Miralles.



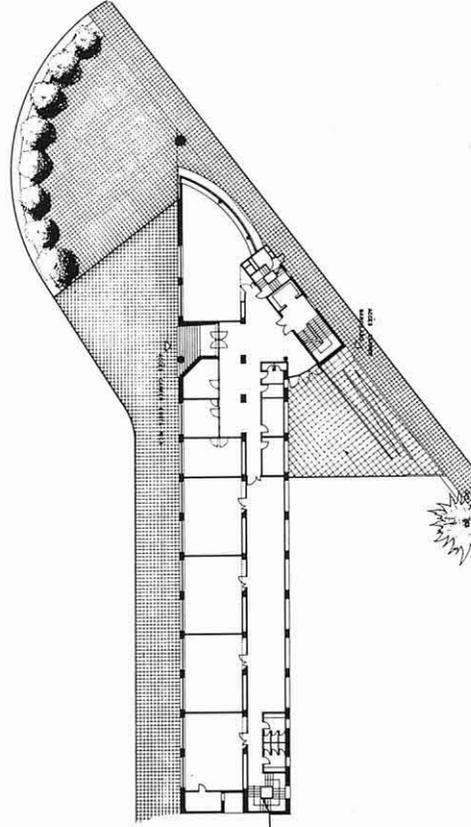
Escola d'EGB i Pre-escolar. L'Hospitalet de Llobregat, Barcelona.
Arquitectes: J. Bosch-J. Tarrús-S. Vives

School of EGB and kindergarten, Hospitalet de Llobregat (Barcelona).
Architects: J. Bosch, J. Tarrús, S. Vives.



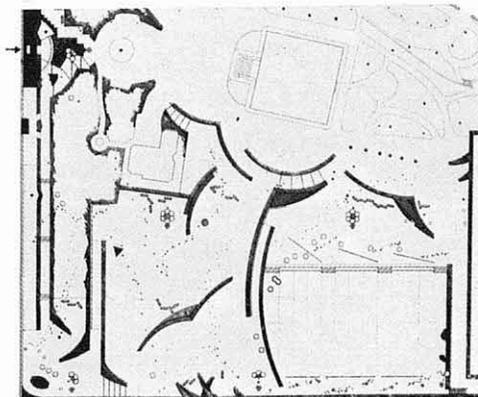
Escola d'EGB. Terrassa, Barcelona
Arquitectes: J. Bach-G. Mora

School of EGB. Terrassa, Barcelona.
Architects: J. Bach, G. Mora



Escola d'EGB. La Sagrera, Barcelona
Arquitectes: J. Bosch, J. Tarrús-S. Vives

School of EGB. La Sagrera, Barcelona.
Architects: J. Bosch, J. Tarrús, S. Vives.



Jardins de la Vila Cecilia, Barcelona
Arquitectes: Elies Torres-J.A. Martínez Lapeña

Gardens of the Villa Cecilia, Barcelona.
Architects: E. Torres, J.A. Martínez Lapeña.

III



Escola d'EGB i Pre-escolar, L'Hospitalet de Llobregat (Barcelona)

Arquitectes: J. Bosch-J. Tarrús-S. Vives

School of EGB and kindergarten. Hospitalet de Llobregat, Barcelona.

Architects: J. Bosch, J. Tarrús, S. Vives.

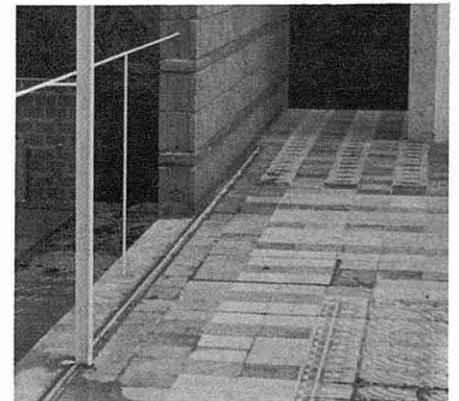


Projecte per a la Seu del Col·legi d'Arquitectes, Murcia.

Arquitectes: H. Piñón-A. Viaplana.

Project for the Architects Association building, Murcia.

Architects: H. Piñón, A. Viaplana.



Casa a Eivissa

Arquitectes: E. Torres-J.A. Martínez Lapeña

House on Ibiza

Architects: E. Torres, J.A. Martínez Lapeña.

tingències del concret, els materials, les tècniques constructives i els recursos formals i projectuals que pot subministrar la història, representen un paper primordial:

a) Els materials poden acompanyar, subratllar, aquelles tensions a què està sotmesa la planta. O bé, en la seva pròpia elecció i disposició, poden representar en ells mateixos accents concrets que el traçat no hagi volgut recollir.

És difícilment evitable tenir aquí present l'experiència de Scarpa, ja pel seu ús sempre dramàtic del material, ja per l'elecció dels materials més nobles, molt més susceptibles generalment que els manufacturats d'expressar per les seves qualitats intrínseques les deformacions a què són sotmesos per allò que és real.

b) No existeix una definició programàtica de les tècniques a utilitzar. Si s'està lluny d'una expressió tecnològica de les solucions constructives utilitzades, tampoc no es recorre a mètodes i imatges arcaïtzants com en moltes de les arquitectures americanes recents.

Tot i que és cert que els plantejaments bàsics dels projectes es conceben des de la seva abordabilitat amb les tècniques generalment disponibles, evitant plantejar-se com a excepcions des de «desafiaments» tècnics o arcaïsmes constructius, no es dubta, tanmateix, a endinsar-se en tècniques més sofisticades o solucions tradicionals quan es considera que algunes sol·licituds, concretes ho demanen: De nou no es permet que l'excepcionalitat sigui permanent en l'obra, però se li dona la benvinguda per abordar problemes determinats.

c) En la seva atenció al concret, tibant, sense destruir allò que de general hi hagi en l'obra, aquestes arquitectures troben experiències que pot subministrar la història. Com es dedueix del que hem dit fins ara, no són historicistes les actituds dels projectes en què aquí es pensa, llevat que jutgem així un saludable escepticisme sobre el resultat formal d'un accés exclusivament funcionalista a la forma.

El «no oblit» de la història es mostra en l'ús d'unes solucions i formes determinades que es consideren aptes per abordar un problema concret, d'una manera semblant a com es treballen els materials o s'instrumenten les tècniques. (III)

Alguns dels penúltims intents definidors de l'arquitectura catalana coincidien a destacar, com a caràcter més propi del seu present, l'eclecticisme, donant, un xic malencònicament, un sentit positiu al terme en tant que capacitat d'una posada al dia permanent de llenguatges i propòsits, a manera de mal menor davant la ressaca de les ideologies globalitzadores i messiàniques. Més recentment encara, precisament des d'aquestes posicions, s'ha pretès buscar alternatives a l'eclecticisme des de les seguretats que puguin oferir el coneixement tipològic i el rigor en l'ús de la tècnica, condicions necessàries però difícilment suficients per a l'arquitectura.

Però la realitat última de l'arquitectura catalana ofereix un panorama probablement més ambiciós.

following are of paramount importance:

a) The materials may either accompany or emphasize those tensions working on the plan or, also, represent themselves —by virtue of their nature and placement— particular highlights not originally included in the design.

Here it is difficult to avoid the presence of Scarpa's experience whether because of his dramatic use of materials or his choice of noble materials whose nature is much more likely to convey the distortions imposed by reality.

b) There is no programmatic definition of the techniques to follow. If they are not conventional solutions, neither is there a return to archaic images and methods as is the case of a great deal of recent American architecture.

Although it is an undeniable fact that the basic scheme of most projects is devised according to how feasible it is to carry them out utilizing customary and available techniques and avoiding any technical «challenges» or archaic building systems, there is, nonetheless, no room for hesitation about utilizing either more sophisticated techniques or traditional solutions when required by a given set of specific requirements. Again, exceptional characteristics do not prevail, but they are welcome to resolve certain problems in particular.

c) By focusing on the particular and thus, stressing —but not breaking— the general scheme, these projects draw from history many a lesson. As may be deduced from this paper, they are not properly historicist attitudes, unless one considers that a healthy amount of scepticism toward the results obtainable through an exclusively functionalistic approach is historicism.

That history is «not dismissed» is demonstrated by the use of certain solutions and forms considered suitable to approach a specific problem —much in the same way materials are used or techniques are implemented. (III)

Some of the penultimate approaches to the definition of Catalan architecture agree on the fact that at present its most outstanding quality is eclecticism. Somewhat melancholically, they give the term a positive meaning in the sense of having the ability to be permanently up to date in language and purpose, as if it were the lesser of two evils, in order to face the painful situation created by the come-back of globalizing and messianic ideologies. Yet more recently even, and precisely on the basis of these positions, there has been a search for an alternative to eclecticism based on the certainties offered by the acquaintance with types and the serious utilization of techniques, both of which conditions are necessary but hardly sufficient to make architecture.

But the ultimate reality of Catalan architecture is probably much more ambitious. The interesting characteristic shared by the architects discussed in this paper is not, as used to be the case, a series

El que hem cregut que els arquitectes que aquí ens interessaven tenen en comú no és, com acostumàvem, unes aparences compartides, per més que n'hi pugui haver com en tot context cultural acotat. Les seves coincidències es podrien resumir millor en les seves estratègies orientades a subratllar l'específic del problema plantejat i també el propi camí escollit per abordar-lo.

Les tensions que admetrà l'ordre de la planta, la diversificació i el paper canviant dels materials, la coexistència de tècniques artesanals i sofisticades, coincideixen a eixamplar els límits de diversos codis, contrastant —sense renunciar a cap rigor— la invenció des de l'atenció a allò que és particular amb el dipòsit de coneixements que ofereix l'experiència de l'arquitectura.

Només el temps dirà si en aquell reflux de les utopies ens refugiem en una intimitat intransmissible o bé si obrim des d'ella una nova i vivaç pàgina de la nostra història.

of similar appearances, despite the fact that they may indeed be found in any cultural context. The common elements may be summarized as a widespread set of strategies aimed at stressing the particular problem of the project and, also, the very course that is chosen to approach its solution.

The tensions the layout admits, the diversity of materials and their varying roles, the simultaneity of artisan sophisticated techniques all contribute to expand the limits of the several compositional systems and such an expansion is achieved by employing a combination of inventiveness based on particularities and the knowledge obtained from architectural experience.

Only time will tell whether, amid this come-back of several sorts of Utopias, we will continue to seek the protection of intransferable intimacies or start a fresh page of our own history.